

Okul Öncesi Değerler Eğitiminde Ailenin Katılımı

Aile ve Çift Terapisti Psk. Enise Akgül
enise.akgul@kimpsikoloji.com

Değer Eğitimi;

Ahlaki,
Kültürel,
Ruhsal,
Dini,
Toplumsal ve

bireysel alana ilişkin uygun duyarlılık geliştirmeyi ve bunları içselleştirmeyi içerir.

- Öncelikli olarak aile ve sonrasında okul ve diğer sosyal çevre ve kültür; neyin kötü neyin yanlış olduğuna dair çocuğa bir eğitim verir.
- Ahlak kuralları ve dini eğitimin nasıl verildiği, çocuğun içselleştireceği kurallar ile oluşturacağı kimlik üzerinde ciddi bir etkiye sahiptir.

Değerler eğitiminde ilkeler

- Çok katı olduğunda?
- Çok gevşek olduğunda?

- Ailenin okulu-okulun da aileyi destekleyeceği ve denetleyeceği; çocuğun yaşına, bilişsel düzeyine, bilmesi gereken kadarına, iyi-kötü arasında siyah-beyaz ayrımı yaratmayacak ve her şekilde olumluya özendirilen bir sistemin oluşturulması

İÇSELLEŞTİRME SÜREÇLERİ

- 1) İdealizasyon
- 2) Özdeşim kurma
- 3) Özdeşleşme
- 4) Özümseme

İDEALİZASYON

- Beğenilen, yakın olunan, hayran olunan kişiler idealleştirilir ve özdeşime giden yol bu şekilde belirlenir. Taklit etme ve model alma davranışı burada başlar.

ÖZDEŞİM KURMA

- 3 yaş civarı başlayan ve ergenlik sonuna dek devam eden bir kişilik oluşumu sürecidir.
- Çocukluk döneminde özellikle 3 yaş sonrası değerlerin gelişme dönemidir. Okul öncesi kurumlarıyla birlikte öğretmen de özdeşim kurulan biri olabilir. Ancak ergenlikten sonra çerçeve genişler. Özdeşim kurma denemelerinde çeşitli kişileri idealleştirme, özenme, özdeşim kurmaya çalışma devreye girebilir.

- Özdeşim kurma, çocukluk dönemiyle, anne ve babayı kendine model alarak başlar, daha sonra okula başladığında öğretmenini model alarak devam eder. İşler ergenliğe geldiğinde biraz farklılaşır. Çünkü ergenliğe adım atan gençler artık ailelerinin dışında çevrelerinde, televizyonda veya gazetede gördükleri, belki hayatlarında hiç karşılaşmadıkları veya karşılaşamayacakları kişilere hayran olmaya, onlar gibi giyinmeye, saçlarına aynı modeli vermeye, hayran oldukları kişilerin özelliklerine benzer özellikler taşımaya çalışırlar.

- Her çocuk özdeşim kurabileceği, duygusal olarak beslenebileceği bir anne ve babaya ihtiyaç duyar.
- Fakat bazı ebeveynler bu beklentilere yanıt veremez:
 - 1) Silik-İlgisiz ebeveynler
 - 2) Hoyrat-öfkeli ebeveynler
 - 3) Aşırı baskıcı ebeveynler

ÖZDEŞİM KURMA

- Kişilik gelişiminde ve duygusal yapılanmada, çocukluk döneminde sevgi objeleriyle kurulan özdeşim; çok önemli bir role sahiptir.
- Özdeşim, duygusal bir birliktelik içerir.
- Bilinçli ya da bilinçsiz olabilir.

ÖZDEŞİM KURMA

- Değerler mi özdeşimlerimizden oluşur?
Özdeşimler mi değer sistemini oluşturur?
Ebeveynin çocuğun taklit edebileceği, taklit etmek isteyebileceği, taklide özenebileceği bir konumda olması tercih ve tavsiye olunur.

ÖZDEŞLEŞME

- Özdeşim kurmanın bir aşama sonrası özdeşleşmedir.
- Özdeşleşme: Bireyin düşünce, duygu, tutum ve davranış özelliklerini model aldıklarından, özendiklerinden, taklit ettiklerinden ayıklayıp kimliğinin içine, yerleştirmesidir.

ÖZÜMSEME

- Bu yerleştirme çalışmasının içselleştirilmesidir.
- Bireyin içine sinmesi ve bu özelliklerini sürdürebilir olduğunu görmesidir.

- Çocuğa örnek teşkil edebilecek rolde, pozisyonda ve güçte olmak
- Çocuğa zaman ayırmak ve dünyasından haberdar olmak
- Çocuğun sevdiği etkinlikler üzerinden çalışmak...
- Uygun bir okul seçmek ve okulun değerler eğitimini evden desteklemek...
- Ailelere değerlerle ilgili "aile bültenleri", seminer, konferans , kitap ve film önerileriyle katkı sağlamaya çalışmak...

- Dini-geleneksel değerlerin çocukla, çocuğun zevk alabileceği şekilde gerçekleştirilmesi
- Kahramanlar kullanmak...
- Davranışları öncesi-sonrası, neden ve sonuçlarıyla açıklamak, somutlaştırmak...

- Değerleri güzel şeylerle desteklemek...
- Soyut kavramlar üzerinden gitmemek
- Dayatmacı, baskıcı olmamak
- Ceza yerine ödül kullanılmalı

TEŞEKKÜRLER...